

הלו^אבות קרי^את שמע סימן סא

ביאורים ותוספים

הוא משומש שבאותו יום אנחנו במלאים, ואני אומרים אותו בתורת אמרית בני אדם אלא בתורת אמרית המלאים. ולפי טעמו בכל אופן יש לאומרו בלחש, גם בתפלת יום כיפור קטע. והosisף, שלפי טעמו זה גם באמירת ברוך שם כבוד' וכורש בסוף 'אנא בכח' דבליצקי (ורה החמש פרק מנהת צמותה העי' יא) כתוב לענין 'ברוך שם כבוד' וכו' ולאחר ברכה לבטלה, יש לאומרו דוקא בלחש. והגרא"ש יוסף חי (לבן איש חי, פ' וארא ס"ד). מאידך, דעת הגרא"ח קניבסקי (דעת נותה עמי רא) לענין 'ברוך שם כבוד' וכו' לאחר ברכה לבטלה, שיכלול לאומרו בקורס.

וטעם נספף לאמירותו בלחש, כתוב הטור (ס"י תritten) לעניין ביום כיפור שבו המנהג לאומרו בקורס, שבירוך שם כבוד' וכו' הוא השבח שהמלאכים משבחים את הקדוש ברוך הוא, ומשה הוריינו לשראל, וכדי להצעינו מהמלאכים אומרים אותו כל השנה בלחש, וביום כיפור שבו אנו דוממים למלאכים אומרים אותו בקורס, ובטעם זה כתוב המשניב' לקמן (שם ס"ק ח). ועל טעם זה הקשו המג"א (שם ס"ק ח) והפרישה (כאן אות טו) שלכארה כאן מבואר בטור טעם אחר ממה שהביאו לקמן, והmag"א (שם) תירץ שהכל טעם אחד, והטעם שכותוב כאן שימוש לא כתבו הוא כדי להצעינו מהמלאכים.

(23) וכשאומר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בלחש, כתוב הkop החרים (ס"ק מו) בשם הבן איש חי (שנה א' פ' וארא אות יא) שעריך שישמשו לאוננו קצת אל לא שליא יאמר בקורס לשאר קריאת שמע. וכש庫רא ביהדות, דעת הגרא"ח מבריסק (חווא בתשובות והנהגות ח"ב סי' מו) שמורר לאומרו בקורס, שהמלאכים מתנקנים רק בשאומרים כשירת המלאכים בעיבו. ולכארה לשאר הטעמי שהובאו בהעה הקורומת, גם בשקווא ביהדות אין להגביה את קולו.

(משנ"ב ס"ק לא]

ך"ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" גס-פָּנָן בְּכָל קְבָלָת מֶלֶכְתָּה
שםים הזא²⁴.

(24) ולגביה הליכה כshaworm' ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', כתוב לקמן (ס"י סג ס"ק יא) שאין לאומרו כשהוא מהלך, בשם שאין לומר כך את הפסוק הראשון. וראה מה שכתבנו לעיל ס"י ס"ק יא.

(משנ"ב ס"ק לב]

ולא ?תַּקְלִיפָּם בְּאוֹתוֹת אֲחֵרוֹת²⁵.

(25) וגם טעה והosiף בקריאת שם מיללים שאינן בתוכותה, הורה הגרא"ז אויערבך (הלילות שלמה התפללה פ"ז ס"ט) שבידייך יצא ידי חובה, וגם אין ציריך לחזור ולומר מודבקום שבו קלקל את הקריאה, וכן משמע בביבה"ל לעיל (ס"ט ד"ה בין) שאין נחשב להפסוק, והבן איש חי (שנה א' פ' וארא אות ז) כתוב שישתוק כשיעור אמרית הפרשה הריאונה, ואיז חזרו לומר 'שמע ישראל'.

(משנ"ב ס"ק לא]

שִׁישְׁתַּמְעַדְּהָם שְׁנִי לְמִדְיָן²⁶.

(26) ואם לא דורך בוה, בגין שהבדיק תיבת עשב' ל'בשדר', כתוב הגרא"ח קניבסקי (שאלת רב ח"ב קריאת שם עות כא) שאין תועלת לחזור, כיון שבידייך יצא ידי חובה.

[משנ"ב ס"ק כה]

ואם נגידפָּן לו לענוה על שני דברים, אפשר דאם אחד עלה לךן ולכאן, ואם יאמר "אמן זאמן" עדיף טפיו¹⁹. (19) כאן כתוב שוגם כמשמעותו לו ברכה שיש בה שני עניינים, לא יענה 'אמן זאמן' אלא 'אמן ואמן', אמנים לקמן (ס"י כד ס"ק כה) כתוב, שני שמוידן לו לענות 'אמן' על שני דברים עונה שני אמנים זה אחורי זה, ויכוון בכלל אכן על מה עונה, אלא שעדרף יותר לומר 'אמן ואמן'.

ולענין קדיש כביש מה הנשים שאומרים ביהה, ואחד מקדים ואחד מאחר, כתוב לעיל (ס"י נה ס"ק ד) שאם כולם סיימו תורה כדי דיבור, יענה עם הראשון או עם האחרון אמרן וועלה לכלום, אך אם יש הפסיק יותר מתחום כדי דיבור, יענה לכל אחד ואחד.

וכשוענו כמה אנשים שמכביםים ואני מסיימים ביהה, כתוב הגרא"ח קניבסקי (ashi ישראל פ"ד העי' יא) שיש לעשות כמו שכתוב המשניב' לענין קדיש.

[משנ"ב ס"ק כט]

ואם לא אפר, יש דעתות בין הפסוקים אם מתיוזין אותן, עין באנגר-אברקס ועין בבאור ה

- ה
- ק
- ה

²⁰.

(20) ולקמן (ס"י סג ס"ק יב) כתוב שאם לא כיוון באמירת 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' צריך לאומרו שוב בכונה, שבכל פסוק ראשון הוא. והיין דוקא קודם שהתחילה זואהבת, שכן אם כבר התחיל הרי כתוב בביבה"ל (סופ' ד"ה אחר) שאינו צריך לחזור, וראה מה שכתבנו לעיל ס"י ס"ק יא, ולקמן ס"י סג שם.

[משנ"ב ס"ק ל]

שְׁלַשְׁלָקָרָא עַקְבָּ אַבְנִינוּ עַלְיוֹ הַשְׁלָוָם לְבָנָיו, בָּקַשׁ לְגַלְוָת לְהַם אֶת
קָלְעָז²¹.

(21) דבריו אלו הם מלשון הרמב"ם (פ"א מהל' קריאת שם הד'). ואף על פי שאין דרכו של הרמב"ם להיבא מקורות להלכה מזרבי דרש, ביאר הגרא"ז מלצר (חווא בתשובות והנהגות ח"ג סי' בו) שכונת הרמב"ם שאין הדברים כטעם להלכה אלא הם פירוש גדר אמרית 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', שאינה רק שבח אלא חלק מקלט על מלכותיהם, וכענין אמרן על יהוד השם.

[משנ"ב שם]

גִּמְרָה, לא אפר מושה²² וכפר, תקנו לאמר אותן בבְּחַשְׁאי²³. (22) ואף שהרבבה שבחים אלו אומרים אף שלא נאמרו על ידי משה רבינו, כתוב הצל"ח הקשה הגרא"ש אלישיב (פניני תפלה עי' עד) שלא להפסיק באמצע קריית שם שמע שכתחבה משה ברבר אחר שלא אמרו, ולכן מלמד זכות על מנתה מקצת קהילות שאומרים ביום כיפור קטע 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בקורס, שכן שאין זה מסדר קריית שם لكن מותר לאומרו בקורס.

על דברי הצל"ח הקשה הגרא"ש אלישיב (פניני תפלה עי' עד) שאם בקריאת שם אין אמורים אותו בקורס מושם הפסוק, וזה מועילה אמרתו בלחש. ולכן ביאר הגרא"ש אלישיב טעם אחר, שכונת הגמ' שלא אמרו משה, היינו כשהנאמרנו בקורס לא היו עושים את עצמנו כי לא בדרגה יותר גבוהה ממשה, ממשה לא אמרו, ורק יעקב היה בדרgee כל גובה, ורק יעקב אמרו, בಗל שלא היתה לו השגה בדבר כל גובה, ורק יעקב אמרו, ולכן אמורים אותם בלחש, ומה שבויום כיפור אמורים אותם בקורס,